

**ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 im. Karola Wojtyły - Jana Pawła II
w BRODNICY
ul. Matejki 5
87-300 BRODNICA**

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

**ZESPOŁU SZKÓŁ NR 1 im. Karola Wojtyły - Jana Pawła II
W BRODNICY**

Brodnica 2019

AKTUALIZACJA

ZATWIERDZAM

PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2002 r. nr 147, poz. 1229, z 2003 r. nr 52, poz. 452, z 2004 r. nr 96, poz. 959, z 2005 r. nr 100, poz. 835 i 836, z 2006 r. nr 191, poz. 1410, z 2007 r. nr 89, poz. 590, z 2008 r. nr 163, poz. 1015, z 2009 r. nr 11, poz. 59, tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. nr 178, poz. 1380 z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719),
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U.2009.124.1030),
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (Dziennik Ustaw z 2009 r. Nr 119 poz. 998)
5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.
6. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (j.t Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68).
7. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 i Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 88, poz. 587, Nr 99, poz. 665, Nr 127, poz. 880, Nr 191, poz. 1373 i Nr 247, poz. 1844 oraz z 2008 r. Nr 145, poz. 914, ostatnia zm. Dz. U. z 2013 r. poz. 1409).
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 kwietnia 1992 r. w sprawie wydawania świadectw dopuszczenia (atestu) użytkowania wyrobów służących do ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 40, poz. 172).
9. PN-92/N-01 256/01 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
10. PN-92/N-01 256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.

ZASADY OGÓLNE:

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej Dyrektor szkoły zapewniając jej ochronę przeciwpożarową obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno- budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi zasadami, zapewnić konserwację w/w urządzeń w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne działanie,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować obiekt, budynek lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zapoznać pracowników z przepisami p. poż,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budynki i z nimi urządzenia ustala rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków, innych obiektów budowlanych i terenów oraz wyposażenia ich w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze reguluje Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w/s ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719), które między innymi nakłada na Dyrektora obowiązek posiadania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego. Do zapoznania się z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy, bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko. Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji pracownicy potwierdzają w oświadczeniu własnoręcznym podpisem, które powinno być włączone do akt osobowych pracownika. Postanowienia instrukcji zobowiązują również pracowników firm i przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą lub wykonujących jakiekolwiek prace na terenie obiektu. Umowa o powierzenie prac lub najem obiektów musi zobowiązywać wykonawców do przestrzegania ustaleń wynikających z instrukcji. Wykonawcy ponadto zobowiązani są zapoznać z treścią instrukcji swoich pracowników, którzy potwierdzają przyjęcie jej do wiadomości własnoręcznym podpisem. Dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona ma prawo i obowiązek kontrolować wykonawców w zakresie realizacji w/w ustaleń i przestrzegania przez ich pracowników postanowień instrukcji.

CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA OBIEKTU:

Nazwa i lokalizacja obiektu:

Zespół Szkół nr 1
ul. Matejki 5
87-300 Brodnica

Zagospodarowanie terenu:

Zespół Szkół nr 1 w Brodnicy prowadzi edukację dzieci i młodzieży w ramach:

- a) Szkoły Podstawowej nr 7,
- c) III – go Liceum Ogólnokształcącego.

W Zespole Szkół nr 1 prowadzone są również studia zaoczne Społecznej Akademii Nauk z Łodzi.

Skład kompleksu dydaktycznego Zespołu Szkół nr 1:

- a) budynek administracyjny i dydaktyczny – 1,
- b) budynek wejściowy – 1 A,
- c) budynek dydaktyczny – 2, Szkoła Podstawowa nr 7,
- d) budynek dydaktyczny – 3, III Liceum Ogólnokształcące
- e) łącznik komunikacyjny – 3 A,
- f) budynek dydaktyczny – 4, Szkoła Podstawowa nr 7
- g) budynek dydaktyczny – 4 A, - Szkoła Podstawowa nr 7, Społeczna Akademia Nauk z Łodzi
- h) łącznik komunikacyjny – 5 A,
- i) hala sportowa z zapleczem – 5,
- j) basen kryty z zapleczem – 6.

Konstrukcja budynku:

- ściany: murowane z bloczków gazobetonowych na zaprawie cementowo - wapiennej,
- stropy: żelbetonowy, wielokanałowy, prefabrykowany,
- ściany działowe: murowane z gazobetonu na zaprawie cementowo – wapiennej,
- konstrukcja dachowa: w większości całko lub drewniana na zewnątrz, wewnątrz wykonana z płyt prefabrykowanych,
- pokrycie dachowe: na krokwiach drewnianych – blacha falowana, na konstrukcji z płyt korytkowych – papa bitumiczna zgrzewana.

Zagospodarowanie budynków:

- piwnica – kuchnia z zapleczem, pracownia ZPT dziewcząt, świetlica, pomieszczenia gospodarcze, sanitariaty, ciągi komunikacyjne,
- parter – sekretariat, gabinet dyrektora, administracja, sale lekcyjne, biblioteka, pomieszczenia sportowe, łącznik, ciągi komunikacyjne,
- I piętro – sale lekcyjne, świetlica, sala komputerowa, pokój nauczycielski, , łącznik, sanitariaty,
- II piętro – sale lekcyjne, ciągi komunikacyjne
- maksymalna liczba osób przebywających w budynkach – ok. 1300 uczniów + ok. 150 osób personelu.

Instalacje techniczne i użytkowe:

- instalacja elektryczna 230 i 380 V – przewody prowadzone pod tynkiem
- instalacja grzewcza – centralne ogrzewanie budynku zasilane z sieci miejskiej za pomocą przyłącza,
- instalacja odgromowa,
- instalacja wodociągowa – podłączona do wodociągu miejskiego,
- instalacja wentylacyjna.

Instalacje gaśnicze i zabezpieczające:

- instalacja hydrantowa wewnętrzna – na każdej kondygnacji – 52,
- instalacja hydrantowa wewnętrzna – średnica $\varnothing$ 25 szt. 4 – budynek 1
- suche piony (instalacja hydrantowa nienawodniona) – nie występuje,
- instalacja sygnalizacji alarmu pożarowego nie występuje.

Zapotrzebowanie wodne:

- hydranty zewnętrzne miejskiej sieci wodociągowej w odległości ok. 50 m od budynku.

Drogi pożarowe w budynku:

a. dojazd do budynku możliwy za pośrednictwem:

- bramy wjazdowej od strony ul. Matejki na teren przed budynkiem szkoły,
- bramy wjazdowej od strony ul. Kochanowskiego na teren przed budynkiem szkoły.

Klasa odporności pożarowej budynków Zespołu Szkół nr 1:

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie cały zespół budynków Zespołu Szkół nr 1 zaliczony do kategorii ZL III , wykonany w klasie odporności pożarowej C.

Elementy budynków zaliczanych do klasy odporności ogniowej C odpowiadają następującym warunkom:

- a) główna konstrukcja nośna (ściany, słupy, podciągi, ramy) – minimalna odporność ogniowa 60 minut - * NRO,
- b) stropy – minimalna odporność ogniowa 60 minut - *NRO,
- c) ścianki działowe – minimalna odporność ogniowa – 15 minut - *NRO,
- d) dachy, tarasy, konstrukcja nośna dachu – minimalna odporność ogniowa – 15 minut - *NRO

NRO – nie rozprzestrzeniające ognia

POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA POŻARU I DROGI JEGO ROZPRZESTRZENIANIA:

Źródła powstawania pożarów:

Zespół Szkół nr 1 jest kompleksem obiektów użyteczności publicznej zaliczonych do III ZL. Możliwości powstania pożaru mogą najczęściej wynikać z :

1. Wad oraz awaryjnego stanu pracy instalacji i urządzeń elektrycznych:

- niewłaściwego jej wykonania,
- przeciążenia poprzez włączenie dużej ilości odbiorników energii do jednego obwodu elektrycznego,
- braku bieżącej i okresowej konserwacji,
- stosowania niewłaściwych urządzeń zabezpieczających,
- niezachowania wymaganych odległości urządzeń ogrzewczych i żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych,
- stosowanie prowizorycznych instalacji i urządzeń,
- stosowania urządzeń ogrzewczych niezgodnie z zaleceniami producenta.

2. Używania ognia otwartego:

- zaproszenia ognia spowodowanego pozostawieniem żarzących się papierosów w bezpośrednim sąsiedztwie materiałów palnych,
- prowadzenia prac remontowo - budowlanych, polegających na spawaniu, cięciu, rozgrzewaniu substancji, malowaniu i klejeniu materiałów pożarowo niebezpiecznych.

3. Niewłaściwego stosowania i przechowywania cieczy łatwo zapalnych jak rozpuszczalnik, farby, lakiery, środki czystości na bazie palnych rozcieńczalników.

4. Przechowywania ciał stałych w sąsiedztwie materiałów posiadających skłonność do samonagrzewania się.

5. Magazynowania substancji reagujących ze sobą egzotermicznie (z wytwarzaniem ciepła).

6. Wyłądowań atmosferycznych.

7. Celowych podpaleń.

Możliwości rozprzestrzeniania się pożaru:

Rozwój pożaru w obiektach szkolnych uzależniony jest od zastosowanych rozwiązań techniczno – budowlanych ograniczających możliwości rozprzestrzeniania się ognia i gazów pożarowych pomiędzy poszczególnymi budynkami oraz kondygnacjami. Rozprzestrzenianie się ognia może nastąpić poprzez:

- palne elementy konstrukcyjne budynku (drewniana konstrukcja dachowa, palne okładziny ścienne), wystroju oraz wyposażenia budynku,
- systemy instalacji użytkowych (wentylacyjnych, elektroenergetycznych),
- nieszczelności przewodów kominowych.
- oprócz rozprzestrzeniania ognia, istotne jest również przenikanie na poszczególne kondygnacje oraz do pomieszczeń dymów i gazów pożarowych poprzez otwarte drogi komunikacyjne (korytarze, klatki schodowe, kanały instalacyjne, itp.).

ZAPOBIEGANIE MOŻLIWOŚCI POWSTAWANIA POŻARÓW:

Do podstawowych obowiązków wszystkich pracowników oraz osób prowadzących jakąkolwiek działalność na terenie obiektów szkolnych należy zapobieganie możliwości powstania pożaru. W tym celu konieczne jest przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych, a w szczególności Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.

Zgodnie z w/w przepisem w celu zapewnienia bezpiecznej eksploatacji obiektu należy:

1. Zapewnić prawidłowe warunki ewakuacji ludzi, tj.:

- znakować zgodnie z obowiązującą Polską Normą PN-92/N-01256/02 drogi wyjścia i kierunki ewakuacji,
- utrzymywać drożność poziomych i pionowych dróg ewakuacyjnych (korytarzy, klatek schodowych, itp.).

Zabrania się:

- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji,
- ustawiania na schodach, korytarzach i przejściach jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- ograniczania dostępu do wyjść ewakuacyjnych.

2. Wywiesić w widocznym miejscu instrukcję postępowania na wypadek pożaru oraz wykaz numerów telefonów alarmowych.

Proponuje się wywieszenie instrukcji na wszystkich kondygnacjach w miejscach najczęściej uczęszczanych przez pracowników i osoby postronne.

3. Oznakować zgodnie z Polską Normą PN-92/N-01256/01:

- miejsca ustawienia podręcznego sprzętu gaśniczego,
- miejsca lokalizacji przeciwpożarowego wyłącznika prądu elektrycznego,
- miejsce lokalizacji materiałów pożarowo niebezpiecznych.

Uwaga:

Zabrania się ograniczania dostępu do urządzeń przeciwpożarowych, tj. gaśnic, hydrantów, itp. oraz wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego.

4. Instalacje i urządzenia techniczne użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami

5. Nie rzadziej niż raz w roku należy dokonywać:

- pomiarów instalacji elektrycznej w zakresie oporności izolacji przewodów roboczych,
- kontroli stanu technicznego przewodów kominowych (spalinowych i wentylacyjnych).

Powyższe pomiary i przeglądy powinny być przeprowadzane przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje, a stwierdzone usterki powinny być niezwłocznie usuwane.

6. W obiektach w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego usuwać zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych z częstotliwością:

- od palenisk opalanych paliwem stałym co najmniej 4 razy w roku,
- od palenisk opalanych paliwem ciekłym lub gazowym co najmniej 2 razy w roku,
- od palenisk kuchni żywienia zbiorowego co najmniej raz w miesiącu.

7. Urządzenia elektryczne ustawiać na podłożu niepalnym.

8. Na osłony punktów świetlnych stosować materiały niepalne lub trudno zapalne jeżeli są umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od powierzchni żarówki.

9. Oprawy oświetleniowe oraz sprzęt instalacji elektrycznej instalować na podłożu niepalnym jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.

10. Zapewnić prawidłowe warunki magazynowania materiałów niebezpiecznych pożarowo, tj.:

- materiały palne przechowywać w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury powyżej 1000 C oraz linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających i przewodów odprowadzających instalacji odgromowej,
- ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 550 C należy przechowywać wyłącznie w pojemnikach wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia (w przypadku opakowań ceramicznych lub szklanych należy zabezpieczyć je przed stłuczeniem),
- w jednej strefie pożarowej ilość magazynowanych cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 210 C nie powinna przekraczać 10 l, a pozostałych 50 l,
- w związku z powyższym należy dążyć do ograniczenia ilości cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 210 C (aceton, spirytus, benzen),
- w pomieszczeniach, gdzie przechowywane są materiały pożarowo niebezpieczne obowiązuje bezwzględny zakaz używania ognia otwartego.

Niezależnie od przestrzegania w/w wymagań, w pracowniach i laboratoriach należy:

- opracować i wywiesić instrukcje dotyczące zasad bezpiecznego wykonywania badań na stanowiskach, w których używa się otwarty ogień i materiały niebezpieczne pożarowo,
- prace z otwartym ogniem należy przeprowadzać w digestoriach,
- z digestorium w czasie prowadzenia badań z użyciem ognia otwartego, usunąć zbędne materiały palne, oraz zapewnić możliwość natychmiastowego użycia podręcznego sprzętu gaśniczego,
- na stanowiskach laboratoryjnych ciecze niebezpieczne pożarowo powinny znajdować się w ilościach niezbędnych do przeprowadzenia badania,
- zapewnić wymaganą wentylację na stanowiskach pracy,
- okresowo sprawdzać szczelność instalacji gazowych, a w szczególności używanych przewodów gumowych lub igielitowych – uszkodzone przewody natychmiast wymienić,
- w pomieszczeniu laboratoryjnym (pracowni) nie powinna znajdować się więcej niż jedna butla z gazem, mogącym tworzyć mieszaniny wybuchowe (acetylen, propan-butan) i jedna butla z tlenem,
- butle należy zabezpieczyć przed upadkiem oraz odsunąć na odległość 1 m od powierzchni grzejnych,
- bezwzględnie przestrzegać zakazu kontaktu tłuszczów z aparaturą tlenową,
- cieczy palnych nie wylewać do kanalizacji,
- w przypadku rozlania tłuszczów, cieczy palnych na podłodze dokładnie zetrzeć resztki, a zmoczone materiały usunąć poza obręb pomieszczenia,
- elektryczne urządzenia grzewcze ustawiać w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od materiałów palnych,

POSTĘPOWANIE NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA

Zasady alarmowania:

1. Każdy, kto zauważy pożar lub uzyskał informację o pożarze lub innym zagrożeniu obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:

- wszystkie osoby znajdujące się w sąsiedztwie pożaru narażone na jego skutki,
- Państwową Straż Pożarną (tel. 998),
- Dyrektora szkoły (tel. 604111944),

2. Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- gdzie się pali – nazwę obiektu, dokładny adres, numer kondygnacji,
- co się pali (np. archiwum, itp.),
- czy istnieje zagrożenie życia ludzi, czy w rejonie pożaru lub w bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwo zapalne, itp.,
- numer telefonu, z którego podaje się informację oraz swoje imię i nazwisko.

Uwaga:

Po potwierdzeniu przyjęcia meldunku przez dyżurnego telefonistę dołożyć słuchawkę i odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenie.

3. W razie potrzeby (wypadek lub awaria) zaalarmować:

- Pogotowie Ratunkowe (tel. 999)
- Straż Pożarną (tel. 998)
- Policję (tel. 997)
- Pogotowie Energetyczne (tel. 991)
- Pogotowie Gazowe (tel. 992)
- Straż Miejską (tel. 49 84010)
- Numer alarmowy ogólny 112

Zasady postępowania pracowników w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia:

1. Równolegle z zaalarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo – gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego oraz hydrantów wewnętrznych znajdujących się w budynku.

2. Do czasu przybycia straży pożarnej kierownictwo nad prowadzoną akcją sprawuje dyrektor lub jego zastępca, a w razie ich nieobecności osoba wyznaczona przez niego. Każdy pracownik obiektu zobowiązany jest przyporządkować się jego poleceniom.

3. Szczegółowe zasady postępowania w przypadku zaistnienia pożaru:

- w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania ludzi przeprowadzając ewakuację z zagrożonego rejonu,
- wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do strefy pożaru,
- usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, itp.,

- nie należy otwierać bez potrzeby okien i drzwi w pomieszczeniach objętych pożarem, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozwojowi pożaru,
- otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar należy zachować szczególną ostrożność – wskazane jest schowanie się za ścianę od strony klamki lub zasłonięcie twarzy,
- wchodząc do zadymionych pomieszczeń lub przechodząc przez nie należy ograniczyć ilość wdychanych produktów spalania, należy poruszać się w pozycji schylonej w kierunku podłogi i zasłonić usta np. wilgotną chusteczką,
- wszelkie prace po pożarowe należy dokonywać dopiero po dokładnym przewietrzeniu pomieszczenia i po otrzymaniu analizy powietrza na zawartość produktów toksycznych – nie wyciągać wniosków na podstawie oceny organoleptycznej,
- po pożarze pomieszczenia należy wietrzyć bez przerwy dokonując badań próbek pobranego powietrza, również dlatego, że toksyczne pary i gazy, adsorbowane podczas pożaru przez materiały i elementy konstrukcyjne, utleniają się przez czas dłuższy i zanieczyszczają powietrze pomieszczenia,
- pierwszymi oznakami zatrucia jest zwiększona częstotliwość uderzeń serca i odczuwanie bólu w tylnej części głowy.

Zabezpieczenie pogorzeliska:

1. Dyrektor lub osoba go zastępująca jest odpowiedzialna za:

- zabezpieczenie miejsca pożaru i wstawienie posterunku na pogorzelisku w celu zapobieżenia powstania pożaru wtórnego,
- przystąpienie do uporządkowania pogorzeliska może nastąpić dopiero po zakończeniu działań Policji, firmy ubezpieczeniowej lub komisji powołanej do ustalenia okoliczności i przyczyn zaistniałego zdarzenia.

ORGANIZACJA EWAKUACJI:

Decyzję o podjęciu ewakuacji i jej zakresie podejmuje dyrektor szkoły, jego zastępca lub osoba przez niego wyznaczona.

Alarmowanie:

- **SYGNAŁ ALARMOWY** - słowny komunikat – powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: „**UWAGA, UWAGA – OGŁASZAM ALARM POŻAROWY DLA ZESPOŁU SZKÓŁ NR 1**” oraz sygnał dźwiękowy – dźwięki trwające 10 sekund, powtarzane przez 3 minuty, czas przerw pomiędzy dźwiękami około 10 sekund.
- **SYGNAŁ ALARMOWY** - słowny komunikat – „**UWAGA, UWAGA – ODWOŁUJĘ ALARM POŻAROWY DLA ZESPOŁU SZKÓŁ NR 1**” oraz sygnał dźwiękowy – dźwięk ciągły trwający **3 minuty**.

Po przyjęciu decyzji o ewakuacji osób i mienia należy:

1. Niezwłocznie poinformować wszystkich pracowników przebywających na terenie szkoły o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji,
2. Kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji poszczególnych grup młodzieży znajdującej się w szkole, ponadto ustala potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia określając w tym celu sposób i kolejność ewakuowania mienia.

Odpowiedzialność za grupy młodzieży ponoszą osoby prowadzące zajęcia w danej chwili z poszczególnymi grupami.

3. W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z pomieszczeń objętych pożarem lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia z pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Następnie należy ewakuować osoby poczynając od najwyższych kondygnacji.

4. Podczas ewakuacji z pomieszczeń strumień ludzi kierować należy na poziome drogi ewakuacyjne (korytarze), a następnie zgodnie z kierunkami określonymi przez znaki ewakuacyjne, na klatki schodowe i wyjścia poza obszar zagrożony pożarem lub na zewnątrz obiektu.

5. W przypadku blokady dróg ewakuacyjnych, należy bezzwłocznie wszelkimi dostępnymi środkami (np. telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy) powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej. Ludzi odciętych od wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zgromadzić w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków ewakuować przy pomocy sprzętu ratowniczego jednostek Państwowej Straży Pożarnej.

6. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji silnie pochylonej starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i korytarzy. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać, np. zmoczoną w wodzie chustką – czynność ta ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się prawą stroną wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu.

7. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji i przedmiotów wykorzystując wszystkie sprawne fizycznie osoby nadające się do demontażu i ewakuacji mienia.

8. Po zakończeniu ewakuacji tj. po opuszczeniu budynku szkoły bądź zagrożonej strefy, opiekun danej grupy zobowiązany jest do sprawdzenia, czy wszystkie osoby opuściły zagrożone pomieszczenia. W razie podejrzenia, że ktoś pozostał w zagrożonej strefie należy natychmiast zgłosić ten fakt przybyłym jednostkom ratowniczym.

9. W przypadku przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej kierujący przebiegiem akcji zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkowania się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki straży pożarnej.

Zaleca się przeprowadzenia praktycznego sprawdzianu możliwości ewakuacji z powiadomieniem o terminie takich ćwiczeń miejscowej Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej. ***Próbną akcję ewakuacyjną należy przeprowadzić co 1 rok, w terminie do 3 miesięcy od rozpoczęcia nowego roku szkolnego.***

Szczegółowe przedsięwzięcia w zakresie podejmowania ewakuacji:

1. W pierwszej kolejności ewakuować należy osoby z pomieszczeń objętych pożarem lub znajdujących się na drodze jego rozprzestrzeniania. Następnie przyjąć należy wariant kolejności ewakuowania grup młodzieży, poczynając od najwyższych kondygnacji.

2. Miejscem koncentracji osób ewakuowanych z poszczególnych obiektów będzie:

- a) Budynek administracyjno – dydaktyczny (1) - Stadion
- b) Liceum Ogólnokształcące (1) - Stadion
- c) Szkoła Podstawowa (2) – Plac przy sklepie ALF
- d) Budynek Wejściowy (1A) – Plac przy sklepie ALF,
- e) Liceum Ogólnokształcące (3) – Stadion,
- f) Łącznik komunikacyjny (3A) – Stadion,
- g) Hala sportowa (5) – Stadion,
- h) Łącznik komunikacyjny (5A) – Stadion,
- i) Szkoła Podstawowa (4) – ul. Korczaka, plac przy budynku Anchem
- j) Budynek dydaktyczny (4A) –ul. Korczaka, plac przy budynku Anchem.

3. Do obowiązku dyrektora szkoły należy wyznaczenie osób funkcyjnych odpowiedzialnych za:

- otwarcie wszystkich wyjść ewakuacyjnych:

- a) Woźny,
- b) Dyrektor dyżurny,

- sprawdzenie czy wszystkie osoby opuściły ewakuowany rejon:

- a) Dyrektor dyżurny,
- b) Woźny,

- informowanie jednostek interwencyjnych (straży pożarnej, pogotowia, itp.) o lokalizacji głównych wyłączników energii, pomieszczeń, w których występują materiały niebezpieczne pożarowo oraz innych danych mogących mieć wpływ na prowadzone działania ratowniczo-gaśnicze:

- a) Sekretariat,
- b) Woźny,

WYTYCZNE DO EWAKUACJI :

1. Drzwi ewakuacyjne z budynku powinny otwierać się na zewnątrz.
2. Długość przejścia z pomieszczenia, mierzona od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek, do wyjścia na drogę ewakuacyjną (np. korytarz) nie powinna przekraczać 40 m.
3. Z pomieszczenia należy zapewnić co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne jeżeli:
  - powierzchnia pomieszczenia przekracza 300 m²,
  - liczba osób mogących przebywać jednocześnie w pomieszczeniu przekracza 50, a w pomieszczeniu, w którym mogą przebywać dzieci lub młodzież o ograniczonej możliwości poruszania się – 30.
4. Szerokość wyjścia ewakuacyjnego (drzwi) przyjmuje się 0,6 m / 100 osób mogących przebywać jednocześnie w pomieszczeniu. Szerokość ta nie może być jednak mniejsza niż 0,9 m w świetle.
5. Drzwi stanowiące wyjście ewakuacyjne z pomieszczeń, w których może przebywać więcej niż 50 osób, lub 6 osób o ograniczonej zdolności poruszania się powinny otwierać się na zewnątrz.
6. Na drogach ewakuacyjnych zabrania się stosowania drzwi rozsuwanych, obrotowych lub podnoszonych.
7. Ściany stanowiące wewnętrzną obudowę dróg ewakuacyjnych (korytarzy) powinny być pozbawione okien.
8. Szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych (korytarzy):
  - przyjmuje się 0,6 m / 100 osób mogących przebywać na danej kondygnacji budynku, lecz nie mniej niż 1,4 m,
  - dopuszcza się 1,2 m, jeżeli na danej kondygnacji liczba przebywających osób nie przekracza 20.
9. Wysokość dróg ewakuacyjnych nie może być mniejsza niż 2,2 m, natomiast wysokość przejścia, drzwi lub lokalnego obniżenia – 2,0 m.
10. Korytarze należy dzielić na odcinki nie dłuższe niż 50 m za pomocą drzwi dymoszczelnych lub innych urządzeń technicznych, zapobiegających rozprzestrzenianiu się dymu. Jeżeli na korytarzu występuje podwieszany sufit, przedzielenie z materiału niepalnego powinno być zrealizowane również od wysokości drzwi do stropu.
11. Na drodze ewakuacyjnej zabronione jest stosowanie:
  - spoczników ze stopami (spocznik – płaszczyzna oddzielająca biegi klatki schodowej),
  - schodów ze stopniami zabiegowymi, jeżeli schody te są jedyną drogą ewakuacyjną.

Jeżeli na drodze ewakuacyjnej występują mniej niż 3 stopnie pomiędzy różnicą poziomów powinny być wyraźnie oznakowane.

12. Odporność ogniowa biegów i spoczników schodów powinna wynosić:

- 30 min. w budynkach do 2 kondygnacji,
- 60 min. w budynkach powyżej 2 kondygnacji.

13. Elementy klatek schodowych powinny być wykonane z materiałów niepalnych.

14. Piwnice (nie przeznaczone na stały pobyt ludzi) powinny być oddzielone ścianami i stropami o odporności ogniowej co najmniej 60 min. i zamknięte drzwiami o odporności ogniowej co najmniej 30 min. Jeżeli drzwi do piwnic znajdują się poniżej parteru, schody z tego poziomu powinny być zabezpieczone w sposób uniemożliwiający omyłkowe zejście do piwnicy w przypadku ewakuacji.

15. Wyjście z klatki schodowej na strych lub poddasze powinno być zamykane drzwiami o odporności ogniowej co najmniej:

- w budynku do 3 kondygnacji włącznie – 15min.,
- w budynku powyżej 3 kondygnacji – 30 min.

16. Dopuszczalne długości dojsć ewakuacyjnych powinny być nie większe niż:

w strefie pożarowej z pomieszczeniem zagrożonym wybuchem:

- 10 m przy jednym dojściu,
  - 20 m przy wielu dojściach,
- w strefie pożarowej o obciążeniu powyżej 500 MJ/m² bez pomieszczeń zagrożonych wybuchem w budynku produkcyjnym lub magazynowym:
- 20 m przy jednym dojściu,
  - 75 m przy wielu dojściach,

w strefie pożarowej o obciążeniu ogniowym do 500 MJ/m² bez pomieszczeń zagrożonych wybuchem w budynku produkcyjnym lub magazynowym:

- 40 m przy jednym dojściu,
- nie określa się przy wielu dojściach,

Dojście ewakuacyjne jest to odległość od wyjścia z pomieszczenia na drogę ewakuacyjną do wyjścia na zewnątrz budynku albo do drzwi klatki schodowej mierzona wzdłuż osi dojścia. W pomieszczeniach zaliczonych do ZL I (pomieszczenia, w których mogą przebywać ludzie w grupach ponad 50 osób, np. aula) oraz na drodze ewakuacji powinny być zachowane następujące wymagania:

- kotary, zasłony oraz inne stałe elementy wyposażenia i wystroje wnętrz powinny być wykonane z materiałów co najmniej trudno zapalnych,
- wykładziny podłogowe wykonane z materiałów co najmniej trudno zapalnych,
- sufity podwieszane wykonane z materiałów niepalnych lub niezapalnych, nie kapiących nie odpadających pod wpływem ognia,
- pomieszczenia ZL I powinny posiadać co najmniej dwa wyjścia służące celom ewakuacji, przy czym drzwi powinny otwierać się na zewnątrz.

PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY:

Rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego:

Podręczny sprzęt gaśniczy przeznaczony jest do gaszenia pożarów w początkowej fazie ich rozwoju.

W analizowanym kompleksie obiektów co najmniej 1 jednostka podręcznego sprzętu o masie środka gaśniczego 2 kg (2 dm³) powinna przypadać na każde 300 m² powierzchni.

Uwaga:

Występowanie w obiekcie wewnętrznej instalacji hydrantowej nie powoduje zwolnienia od obowiązku wyposażenia go w podręczny sprzęt gaśniczy.

Przy rozmieszczeniu oraz ustaleniu rodzaju podręcznego sprzętu gaśniczego należy stosować następujące zasady:

1. Sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, przy wejściach i klatkach schodowych, przy przejściach i korytarzach, przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń.
2. Oznakowanie miejsc usytuowania sprzętu powinno być zgodne z Polską Normą PN-92/N-01256/01.
3. Do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m.
4. Sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła.
5. Odległość dojścia do sprzętu gaśniczego nie powinna przekraczać 30 m.
6. W obiektach wielokondygnacyjnych o powtarzalnym układzie kondygnacji sprzęt należy umieszczać w tych samych miejscach na poszczególnych miejscach (o ile pozwalają na to warunki).

Przy doborze rodzaju środka gaśniczego należy brać pod uwagę następujące zasady:

1. Do gaszenia pożarów grupy A (w których występuje zjawisko spalania żarowego, np.: drewno, papier, tkaniny) stosuje się gaśnice płynowe, pianowe lub proszkowe ABC.
2. Do gaszenia pożarów grupy B (cieczy palnych i substancji stałych, topiących się np.: benzyn, alkoholi, tłuszczów, lakierów) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, śniegowe, pianowe i proszkowe.
3. Do gaszenia pożarów grupy C (gazów palnych np.: propan, acetylen) stosuje się zamiennie gaśnice proszkowe i śniegowe.
4. Do gaszenia pożarów grupy D (metali lekkich np.: sód, potas, magnez) stosuje się gaśnice proszkowe do tego celu specjalnie przeznaczone.

5. Do gaszenia pożarów grup z indeksem E (urządzeń elektrycznych pod napięciem i innych materiałów znajdujących się w pobliżu tych urządzeń) stosuje się zamiennie gaśnice śniegowe, halonowe lub proszkowe.

Uwaga:

Podręczny sprzęt gaśniczy powinien być poddawany okresowym badaniom techniczno – konserwacyjnym przez uprawnionego konserwatora nie rzadziej niż raz w roku.

Oprócz podręcznego sprzętu gaśniczego do gaszenia pożarów służy również instalacja hydrantowa wewnętrzna. Osprzęt służący do gaszenia, tj. zawór hydrantowy oraz wąż zakończony prądownicą powinien znajdować się w szafce hydrantowej. Sprawność działania instalacji hydrantowej powinna być potwierdzana badaniami w zakresie zgodności z postanowieniami Polskiej Normy.

Dotychczas obowiązujące przepisy nie precyzują częstotliwości okresowych badań, nie mniej jednak proponuje się okresowe sprawdzenie jej drożności poprzez odkręcanie zaworu na najwyższej kondygnacji i przepłukaniu instalacji. Należy dokonywać bieżącej kontroli szafek hydrantowych w zakresie wyposażenia w węże i prądownice oraz stanu technicznego zaworów (obecność pokrętła, stanu gumowej uszczelki, itp.).

ZASADY UŻYCIA PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO:

1. Gaśnice proszkowe:

Gaśnice i agregaty proszkowe cechuje wysoka skuteczność gaśnicza proszku. Proszki przeznaczone są do pożarów materiałów stałych, cieczy i gazów palnych oraz urządzeń elektrycznych pod napięciem, oraz tam, gdzie zachodzi obawa uszkodzenia i zniszczenia materiałów i urządzeń podczas gaszenia przez zalanie.

Sposób użycia:

wyciągnąć zawleczkę, nacisnąć dźwignię zaworu, skierować strumień gaśniczy na palący się materiał.

2. Gaśnice śniegowe:

Gaśnice i agregaty śniegowe przeznaczone są do gaszenia w zarodku pożarów cieczy i gazów palnych oraz instalacji i urządzeń znajdujących się pod napięciem.

Sposób użycia:

uruchomienie zaworu gaśnicy śniegowej następuje poprzez odkręcenie zaworu butli lub naciśnięcie zaworu szybko otwieralnego (dot. nowego typu sprzętu) i skierowaniu strumienia środka gaśniczego na palący się materiał.

3. Gaśnice płynowe:

Przeznaczone są do gaszenia pożarów ciał stałych (tworzyw sztucznych, tkanin, papieru, drewna).

Sposób użycia:

wyciągnąć zawleczkę, wcisnąć ręką zbijak, nacisnąć dźwignię końcówki węża i skierować strumień środka gaśniczego na źródło ognia.

Uwaga:

Zabrania się używania tego rodzaju sprzętu do gaszenia instalacji i urządzeń znajdujących się pod napięciem elektrycznym.

4. Hydranty wewnętrzne:

Hydranty to urządzenia przeciwpożarowe, mające ujęcie na wodociągowej sieci wewnętrznej, umożliwiające podanie strumienia wody na ognisko pożaru. Hydrant wyposażony jest w 1- 2 odcinki węża zakończonego prądownicą. Hydrantów wewnętrznych używa się do gaszenia pożarów grupy A (drewno, papier, itp.).

Uwaga:

Zabrania się podawania strumienia wody z hydrantu na palące się instalacje i urządzenia będące pod napięciem elektrycznym.

Uruchomienie hydrantu wewnętrznego:

otworzyć szafkę hydrantową, rozwinąć wąż tłoczny, otworzyć zawór hydrantu, skierować strumień wody na ognisko pożaru.

ZASADY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI

Cel i zakres szkoleń:

Zaznajamianie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi należy realizować w formie szkoleń, których celem jest zapoznanie z postanowieniami **INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO**, a w szczególności z:

- zagrożeniem pożarowym występującym w budynku lub pomieszczeniach,
- przyczynami powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- sposobami eliminacji zagrożeń pożarowych,
- przepisami przeciwpożarowymi,
- zadaniami i obowiązkami pracowników w zakresie zapobiegania pożarom,
- zadaniami i obowiązkami pracowników na wypadek powstania pożaru,
- warunkami prowadzenia ewakuacji ludzi i mienia,
- zasadami użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych.

Szkoleniem należy objąć wszystkich pracowników mających jakikolwiek związek z obiektem. Do zapoznania się z postanowieniami **INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO** zobowiązuje również wszystkie osoby nie będące pracownikami szkoły, a wynajmujące pomieszczenia lub powierzchnie na terenie zajmowanym przez szkolne obiekty. Obowiązkiem Dyrektora szkoły jest dostarczenie tym osobom przedmiotowego dokumentu i uzyskanie oświadczenia o przyjęciu do wiadomości jego postanowień (wzór oświadczenia w załączniku).

Rodzaje szkoleń przeciwpożarowych:

1. Szkolenie wstępne – obejmuje pracowników nowo przyjętych i polega na zapoznaniu ich z występującymi w budynku zagrożeniem pożarowym, a w szczególności z niniejszą instrukcją.

2. Szkolenie okresowe – polega na zapoznaniu pracowników z:

- zagrożeniami pożarowymi występującymi w miejscu pracy,
- zadaniami i obowiązkami pracowników w zakresie zapobiegania pożarom,
- zadaniami i obowiązkami pracowników na wypadek powstania pożaru,
- zasadami i sposobami użycia urządzeń gaśniczych,
- zasadami ewakuacji osób za które odpowiedzialni są poszczególni pracownicy funkcyjni.

Szkolenie okresowe z zakresu ochrony przeciwpożarowej przeprowadza się co 5 lat.

3. Szkolenie specjalistyczne – dotyczy pracowników:

- nadzorujących zabezpieczenie prac pożarowo niebezpiecznych,
- prowadzących sprawy ochrony przeciwpożarowej w obiekcie.

4. Zasady organizacji i prowadzenia szkoleń:

- szkolenie wstępne i specjalistyczne jest jednorazowe,
- szkolenie okresowe należy powtarzać w cyklicznych odstępach czasu,
- szkolenie specjalistyczne należy ponawiać w przypadku wprowadzenia jakichkolwiek zmian na stanowiskach, np. mających wpływ na zmianę zagrożenia pożarowego.

Przeprowadzenie szkolenia przeciwpożarowego powinno być udokumentowane. Dokumentację stanowi oświadczenie pracownika wg załączonego wzoru. Szkolenie specjalistyczne powinno być poświadczane oświadczeniem pracownika o zapoznaniu się z określoną problematyką z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Druki oświadczeń należy przechowywać w aktach osobowych pracowników.

wzór

....., dnia .....

.....

(pieczęć zakładu)

imię i nazwisko .....

stanowisko .....

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że zostałem/am/ zapoznany/a/ z treścią **INSTRUKCJI
BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO** i zobowiązuję się do jej przestrzegania.

.....

podpis osoby podpis osoby

przyjmującej oświadczenie składającej oświadczenie

UWAGA: oświadczenie należy dołączyć do akt osobowych pracownika.

wzór

.....

.....

nazwa i adres instytucji

....., dnia .....

.....

imię i nazwisko pracownika

.....

stanowisko

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zostałem (am) zapoznany (a) z przepisami ochrony przeciwpożarowej, obowiązującymi na terenie obiektu (ów), a w szczególności znane są mi zasady i sposoby:

- 1) zapobiegania i powstaniu rozprzestrzeniania się pożaru na stanowisku pracy i obiekcie,
- 2) postępowanie na wypadek powstania pożaru,
- 3) użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych w miejscu pracy,
- 4) bezpiecznej i prawidłowej ewakuacji ludzi i mienia.

Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego przyjmuję do wiadomości i zobowiązuję się przestrzegać jej postanowień.

.....

podpis składającego oświadczenie

.....

podpis prowadzącego szkolenie

Przyjęto do akt osobowych dnia .....